

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 3Co/98/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1119203922
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 09. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Patricia Skotnická
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2022:1119203922.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Patricie Skotnickej a sudcov JUDr. Romana Bolebrucha a JUDr. Alexandry Hanusovej v spore žalobcov: X. F. Š., Na G. XX, W. G., X. M. N., O. C. X, W. G., X. R. Š., Na G. XX, W. G., X. F. Š., Na G. XX, W. G., X. M. N., C. XX, W. G., X. M. N., C. XX, W. G., všetci žalobcovia zastúpení V. G. M., M. O., Z..F..P., L.: XX XXX XXX, R. XX, N., proti žalovanému: G. A.V., V..Z.. S. L. B., L.: XX XXX XXX, Š. X, N., zastúpenému advokátom M. T. D., W. D. X/A, N., o ochranu osobnosti, na odvolanie žalobcov a žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I zo dňa 04.06.2021, č.k. 12C/17/2019-265, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch, ktorými zaviazal žalovaného titulom náhrady nemajetkovej ujmy zaplatiť žalobkyni v 1. rade sumu 2.500 eur a vo zvyšku žalobu žalobkyne v 1. rade zamietol, žalobkyni v 2. rade sumu 5.000 eur a vo zvyšku žalobu žalobkyne v 2. rade zamietol, žalobkyni v 3. rade sumu 1.250 eur a vo zvyšku žalobu žalobkyne v 3. rade zamietol, žalobcovi v 4. rade sumu 1.250 eur a vo zvyšku žalobu žalobcu v 4. rade zamietol, žalobcovi v 5. rade sumu 1.250 eur a vo zvyšku žalobu žalobcu v 5. rade zamietol, žalobcovi v 6. rade sumu 1.250 eur a vo zvyšku žalobu žalobcu v 6. rade zamietol, a vo výroku o náhrade trov konania p o t v r d z u j e.

Odvolanie žalovaného proti napadnutému výroku rozsudku súdu prvej inštancie o poplatkovej povinnosti o d m i e t a.

Žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie rozsudkom zo dňa 04.06.2021, č.k. 12C/17/2019-265, zaviazal žalovaného zaplatiť

-žalobkyni v 1. rade titulom náhrady nemajetkovej ujmy sumu 2.500 eur do 15 dní od právoplatnosti rozsudku, vo zvyšku žalobu žalobkyne v 1. rade zamietol;

-žalobkyni v 2. rade titulom náhrady nemajetkovej ujmy sumu 5.000 eur, do 15 dní od právoplatnosti rozsudku, vo zvyšku žalobu žalobkyne v 2. rade zamietol;

-žalobkyni v 3. rade titulom náhrady nemajetkovej ujmy sumu 1.250 eur do 15 dní od právoplatnosti rozsudku, vo zvyšku žalobu žalobkyne v 3. rade zamietol;

-žalobcovi v 4. rade titulom náhrady nemajetkovej ujmy sumu 1.250 eur do 15 dní od právoplatnosti rozsudku, vo zvyšku žalobu žalobcu v 4. rade zamietol;

-žalobcovi v 5. rade titulom náhrady nemajetkovej ujmy sumu 1.250 eur do 15 dní od právoplatnosti rozsudku, vo zvyšku žalobu žalobcu v 5. rade zamietol;

-žalobcovi v 6. rade titulom náhrady nemajetkovej ujmy sumu 1.250 eur do 15 dní od právoplatnosti rozsudku, vo zvyšku žalobu žalobcu v 6. rade zamietol;

-žalobcom v 1. až v 6. rade priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % a žalovanému uložil povinnosť zaplatiť na účet Okresného súdu Bratislava I súdny poplatok v sume 771 eur do 3 od právoplatnosti rozsudku.

2. V odôvodnení napadnutého rozsudku uviedol, že žalobcovia v 1. až v 6. rade sa žalobou zo dňa 19.03.2019 domáhali voči žalovanému zaplataenia nemajetkovej ujmy titulom ochrany osobnosti, a to žalobkyňa v 1. rade a žalobkyňa v 2. rade v sume každá á 17.500 eur a žalobcovia v 3., v 4., v 5. a v 6. rade v sume každý á 12.000 eur. Dôvodili, že dňa XX.XX.XXXX v čase o XX,XX hod. viedol vodič M. G. osobné motorové vozidlo zn. Š. T., I.: W.-XXXAF (ďalej len „motorové vozidlo T.“), v W. G. po miestnej komunikácii ulice V. Z. S. Z. P. B. A..P. C. smerom ku kruhovej križovatke štátnej cesty I/70, pričom keď sa s vozidlom nachádzal na tejto miestnej komunikácii, a to pri cintoríne mesta W. G., plne sa nevenoval vedeniu vozidla, v dôsledku čoho narazil prednou pravou časťou vozidla do chodca T. N., ktorý prechádzal po priechode pre chodcov vyznačenom vodorovným dopravným značením, a to z ľavej strany vozovky na pravú stranu (z pohľadu smeru jazdy vodiča). Následkom dopravnej nehody T. N.Á. upadol do bezvedomia, utrpel poranenia lebky a mozgu s krvácaním, pre ktoré bol hospitalizovaný v W. D. U.. D.. M. W. G., kde dňa XX.XX.XXXX na následky zranení utrpенých pri dopravnej nehode zomrel. Vyšetrovateľ Okresného riaditeľstva A. W. G., odbor kriminálnej polície, uznesením zo dňa 12.12.2018, Č.: P.-XXX/X-S.-W.-XXXXMS, vzniesol voči M. G. obvinenie pre prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a) s poukazom na § 138 písm. h) Trestného zákona. Podľa žalobcov M. G. zodpovedal nielen za dopravnú nehodu, ale i za usmrtenie T. N.. Podľa správy zo Slovenskej kancelárie poisťovateľov bolo motorové vozidlo Fabia v čase dopravnej nehody poistené u žalovaného, č. poisťnej zmluvy XXXXXXXXXXX, čím bola založená pasívna vecná legitímácia žalovaného na úhradu nemajetkovej ujmy.

3. Súd prvej inštancie ďalej uviedol, že smrť T. N., ktorý bol manželom, otcom a starým otcom, nepriaznivo zasiahla do života žalobcov; medzi nimi a zosnulým pritom existoval vzťah plný harmónie, lásky a porozumenia. Zosnulý bol aj napriek svojmu veku aktívnym človekom, ktorý žalobcom rozdával radosť a energiu, bol stelesnením bezpečia, pohodlia a lásky. Pre žalobcov to bol človek s veľkým srdcom, ktorý aj napriek prežitiu ťažkej životnej situácie spojenej so stratou syna, bol pre celú svoju rodinu oporou, keď stál pri žalobkyňi v 2. rade (svojej manželke) a žalobcoch v 5. a v 6. rade (svojich vnukoch), aby im pomohol zvládnuť bolesť zo straty ich otca. Pre žalobkyňu v 1. rade bol nebohý T.Š. N. vzorným a milujúcim otcom, ktorý svojou ochotou a starostlivosťou mohol byť pre ňu a aj pre žalobcov v 3. a 4. rade príkladným vzorom. V dôsledku smrti T. N. sa žalobcovia už nikdy nebudú môcť s nebohým rozprávať, tešiť, deliť sa o svoje radosti i starosti, a preto táto udalosť mala nepochybne negatívny vplyv na ich duševný život. Pre žalobkyňu v 2. rade bola smrť jej manžela o to bolestivejšia, že bola svedkyňou tragickej dopravnej nehody.

4. Súd prvej inštancie vykonal vo veci dokazovanie a zistil, že dňa XX.XX.XXXX P. XX,XX hod. došlo v W. G. na prechode pre chodcov na ulici V. Z. k dopravnej nehode tak, že vodič M. G. viedol motorové vozidlo T. po uvedenej ceste v smere od gymnázia A..P.C. ku pošte, kde z nezistenej príčiny narazil pravou stranou uvedeného vozidla do chodca T.G. N., prechádzajúceho po priechode pre chodcov v smere chôdze z ľavej strany na pravú. Pri dopravnej nehode chodec utrpel ťažké zranenia, zlomeninu lebečnej kosti, subdurálny hematóm parientálne krvácanie v čelnej oblasti vpravo, sériovú zlomeninu III.-IV. rebra vpravo s dobou liečenia podľa prvej lekárskej správy z D. W. G. nad 42 dní, avšak následne dňa XX.XX.XXXX zomrel. Podľa znaleckého posudku č. 144/2018 zo dňa 31.01.2019, vypracovaného O.. O. M.G. V. W.. O.. M. G. A., bezprostrednou príčinou smrti T. N. bol hnisavý zápal pľúc, ako priamo podmienená komplikácia ťažkého úrazu lebky a mozgu, ktoré poranenia hlavy spolu s ďalšími poraneniami hrudníka a pravej hornej končatiny menovaný utrpel dňa 24.11.2018 ako chodec pri zrážke s motorovým vozidlom T.. Smrť T. N. tak bola v priamej príčinnej, aj časovej súvislosti s poraneniami hlavy, lebky a mozgu, ktoré utrpel pri dopravnej nehode dňa 24.11.2018, keď bol ako chodec zrazený motorovým vozidlom. Vyšetrovateľ Okresného riaditeľstva A. W. G.D., odbor kriminálnej polície, uznesením zo dňa 12.12.2018, Č.: P.-XXX/X-S.-W.-XXXXMS, vzniesol voči M. G. obvinenie pre prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a) s poukazom na § 138 písm. h) Trestného zákona. V trestnom konaní bola vypočutá i žalobkyňa v 2. rade, ktorá opísala priebeh dopravnej nehody a vyhlásila, že nemajetkovú ujmu v sume 10.000 eur si uplatní z povinného zmluvného poistenia voči poisťovni. V trestnom konaní vypracoval znalec L.. M. F. znalecký posudok č. 18/2019, v ktorom označil za príčinu dopravnej nehody z technického hľadiska súčinnosť nesprávnej techniky jazdy vodiča motorového vozidla T., ktorý včas neznížil rýchlosť jazdy pred priechodom pre chodcov tak, aby mohol dať prednosť

prechádzajúcim chodcom (prípadne zastaviť pred koridorom chodca oblečeného v tmavom odevu) a nesprávneho konania chodca, ktorý vstúpil do jazdného pruhu a následne do jazdnej dráhy motorového vozidla T. tak, že vodič už nemal možnosť (pri jeho technike jazdy) zrážke zabrániť. Podľa znalca mohlo byť správanie chodca ovplyvnené jeho zdravotným stavom, keď tento trpel Alzheimerovou chorobou. Okresný súd W. G. rozsudkom zo dňa 06.06.2019, č.k. 7T/10/2019-251, právoplatným dňa 06.06.2019, uznal M. G. vinným, že z nedbanlivosti spôsobil smrť a spáchal prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a) s poukazom na § 138 písm. h) Trestného zákona a uložil mu trest odňatia slobody vo výmere 16 mesiacov, s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu v trvaní 3 roky a trest zákazu činnosti viesť akékoľvek motorové vozidlá vo výmere 24 mesiacov.

5. Keďže motorové vozidlo T. bolo v čase dopravnej nehody dňa 24.11.2018 poistené pre prípad škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla u žalovaného, a to na základe poistnej zmluvy č. XXXXXXXXXXXX, výzvou na plnenie (zo dňa 31.01.2019 a 18.02.2019) si jednotliví žalobcovia uplatnili u žalovaného nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, a to žalobkyňa v 1. a v 2. rade v sume každá á 17.500 eur a žalobcovia v 3., v 4., v 5. a v 6. rade v sume každý á 12.000 eur. Žalovaný, ktorý poistnú udalosť viedol pod č. XXXXXXXXXXXX, oznámil žalobcom, resp. ich právnomu zástupcovi, že s ohľadom na zmluvu o povinnom zmluvnom poistení, ktorej súčasťou boli i všeobecné poistné podmienky pre poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, sa poistenie vzťahuje výlučne na vzniknutú škodu, a teda nie i na ujmu na osobnostných právach; preto nebol oprávnený poskytnúť žalobcom požadované plnenie.

6. Súd prvej inštancie vyhodnotil vyššie uvádzané skutočnosti za nesporné, keď spornou otázkou ostala pasívna vecná legitímácia žalovaného, a teda, či nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“) možno subsumovať pod § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej len „zákon č. 381/2001 Z.z.“), ďalej príčinná súvislosť medzi žalobcami namietanou ujmu a poistnou udalosťou, ako aj výška nemajetkovej ujmy.

7. Pri posudzovaní pasívnej vecnej legitímácie žalovaného vychádzal konajúci súd z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. 6MCdo 1/2016, uverejneného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 61/2018, podľa ktorého škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla, a preto v spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná. Rovnaký názor pritom vyplýval i z viacerých rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ako i z rozsudku Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor EU“) č. C-22/12, vo veci C. proti A. V. C.. Z neho pritom vyplýva, že členské štáty sú v zásade oprávnené upraviť si v rámci svojich režimov zodpovednosti za škodu, najmä jednotlivé škody spôsobené motorovými vozidlami, ktoré sa musia uhradiť, rozsah ich náhrady, ako aj osoby, ktoré majú nárok na túto náhradu. Členské štáty musia pri výkone svojich právomocí v tejto oblasti dodržiavať právo EU a ustanovenia vnútroštátneho práva, ktoré upravujú náhradu škody pri nehodách spôsobených prevádzkou motorových vozidiel, nemôžu odňať smerniciam ich potrebný účinok. Vzhľadom na uvedené sú členské štáty povinné zabezpečiť, aby zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, ktorá sa uplatňuje podľa vnútroštátneho práva, bola krytá poistením v súlade s ustanoveniami jednotlivých smerníc. Keďže rôzne jazykové verzie dotknutých smerníc používajú pojem "ujma na zdraví", ako aj pojem "osobná ujma", ktoré pojmy dopĺňajú pojem "škoda na majetku", je potrebné uplatniť tzv. extenzívny výklad uvedených pojmov, na základe ktorého patrí medzi škody, ktoré sa musia nahradiť v súlade s dotknutými smernicami, i nemajetková ujma. Členské štáty teda majú zaručiť, aby náhrada škody podľa ich vnútroštátneho práva zodpovednosti za škodu z dôvodu nemajetkovej ujmy, ktorú utrpeli blízki rodinní príslušníci osôb, ktoré boli obeťami dopravnej nehody, bola krytá poistením v určitých minimálnych sumách. Z uvedeného podľa mienky konajúceho súdu vyplývalo, že povinné zmluvné poistenie za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Tento záver nemohla spochybníť ani skutočnosť, že úprava týkajúca sa ochrany osobnosti je nezávislá od úpravy tzv. všeobecnej zodpovednosti za škodu (§ 420 a nasl. Občianskeho zákonníka). S poukazom na uvedené konajúci súd konštatoval, že ustanovenie § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z. zahŕňa i nemajetkovú ujmu podľa § 13 Občianskeho zákonníka a keďže v konaní bolo nesporné, že motorové vozidlo T., patriace vinníkovi dopravnej nehody, pri ktorej zahynul manžel, otec

a starý otec žalobcov, bolo v čase dopravnej nehody povinne zmluvne poistené za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla u žalovaného, bol žalovaný pasívne vecne legitimovaný v spore o náhradu nemajetkovej ujmy.

8. Pokiaľ išlo o ďalšiu námietku zo strany žalovaného, konajúci súd ustálil, že vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že smrť T. N. bola v priamej príčinnej a aj časovej súvislosti s poraneniami hlavy, lebky a mozgu, ktoré nebohý utrpel pri dopravnej nehode dňa XX.XX.XXXX, pri ktorej bol ako chodec zrazený motorovým vozidlom T.. Nakoľko jeho smrť nepochybne zasiahla do osobnostných práv žalobcov v 1. až v 6. rade, do práva na ich súkromie, konajúci súd vyhodnotil túto ujmu v príčinnej súvislosti s poistnou udalosťou, čím bola zároveň vylúčená aplikácia výluky plnenia v zmysle § 5 ods. 1 písm. h) zákona č. 381/2001 Z.z. Zároveň, s ohľadom na špecifickosť neoprávneného zásahu do práva na súkromie žalobcov, bol konajúci súd toho názoru, že neexistuje žiadna primeraná forma zadosťučinenia podľa ustanovenia § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktorá by odstránila následky tohto zásahu, a preto prichádzala do úvahy len náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

9. Súd prvej inštancie ďalej konštatoval, že žalobcovia nevedeli nijako bližšie vysvetliť výšku požadovanej relutárnej náhrady, keď túto určili po porade s okolím; preto vychádzal z vlastnej úvahy, prihliadajúc na závažnosť spôsobenej ujmy a na okolnosti, za ktorých k zásahu došlo, snažiac sa o to, aby ním priznaná relutárna náhrada bola v súlade s požiadavkou spravodlivosti. Podotkol pritom, že len príbuzenský vzťah žalobcov automaticky nezakladal právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, a preto posudzoval intenzitu vzťahu žalobcov v 1. až v 6. rade so zosnulým T. N., ako jeho smrť zasiahla do osobnostných práv žalobcov, ich vek, vek usmrteného, otázku hmotnej závislosti žalobcov na nebohom a v neposlednom rade i spoluzavinenie zomrelého T. N..

10. Súd prvej inštancie uviedol, že nebohý T. N. zomrel ako 80 ročný, po dobu 56 rokov bol manželom žalobkyne v 2. rade, pričom obaja mali voči sebe vzájomnú vyživovaciu povinnosť; ich vzťah bol šťastný a harmonický, všetky aktivity robili spolu, a preto sa na neho žalobkyňa v 2. rade spoliehala v bežnom živote. Nebohý bol veľmi spoločenský a aktívny, bol predsedom Jednoty dôchodcov v W. G., športovec, chodil na bežky, po zdravotnej stránke bol po operácii srdca a trpel Alzheimerovou chorobou, užíval lieky na podporu mozgovej činnosti, avšak jeho kognitívne schopnosti boli primerané veku, šoféroval, chodil sám. V rámci rodiny bol jej najstarším členom, bol oporou pre všetkých žalobcov, ktorí ho charakterizovali ako láskavého, trpezlivého, zodpovedného, optimistického, bol kutilom, deťom pomáhal pri výchove vnúčat, pre ktoré bol vzorom, mal spoločné záujmy so všetkými žalobcami a mal s nimi veľmi dobré vzťahy.

11. Vyhodnotiac uvedené súd prvej inštancie konštatoval, že žalobcovia v 1. až v 6. rade mali s usmrteným manželom, otcom a starým otcom bežné príbuzenské vzťahy, a preto považoval za úplne prirodzené, že po jeho smrti pociťovali nielen žiaľ a smútok, ale aj hnev a nespravodlivosť, pretože prišli o možnosť tráviť s ním spoločné chvíle a tak mať možnosť rozvíjať vzájomné rodinné väzby. V tejto situácii však považoval za potrebné posudzovať zásah do ich osobnostných práv aj s prihliadnutím na vek usmrteného a ich vlastný vek, keď vzniknutú ujmu neposúdil ako porovnateľnú u všetkých žalobcov. Žalobcovia označili pritom ako dôsledok úmrtia nebohého smútok, žiaľ, stratu opory, prázdno, navyiac žalobkyne v 1., v 2. a v 3. rade uviedli aj psychické a zdravotné problémy, ktorých existenciu a ich príčinnú súvislosť so smrťou nebohého v konaní, vzhľadom na predchádzajúcu smrť v rodine, nepreukázali; na ich existenciu nenavrhl v konaní vykonať dokazovanie.

12. Pokiaľ išlo o konkrétnu výšku nemajetkovej ujmy, pri jej ustálení si konajúci súd pomohol zákonom č. 215/2006 Z.z. o odškodňovaní osôb poškodených úmyselnými trestnými činmi (ďalej len „zákon č. 215/2006 Z.z.“), ktorý v ustanovení § 5 určuje výšku odškodnenia v prípade smrti ako 50 - násobok minimálnej mzdy, s tým, že ak právo na odškodnenie majú viacerí poškodení, rozdelí sa uvedená suma medzi nich rovnakým dielom; v roku 2018, kedy došlo k usmrteniu T. N., predstavovala minimálna mzda sumu 480 eur, potom 50-násobok činí 24.000 eur. Ďalej konajúci súd zohľadnil princíp primeranosti a spravodlivosti, keď prihliadol na rozhodovaciu prax súdov v Slovenskej republike v obdobných veciach, napríklad na 1/ rozsudok Okresného súdu Liptovský Mikuláš vo veci sp. zn. 7C/276/2011, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 5Co/315/2012, kde súdy priznali za smrť matky synom, ktorí v čase jej smrti boli študentami vysokej školy, nemajetkovú ujmu 10.000 eur každému, 2/ rozsudok Okresného súdu Nitra vo veci sp. zn. 8C/41/2012, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre, sp. zn.

5Co/182/2013, kde súdy priznali za smrť matky pre každé maloleté dieťa nemajetkovú ujmu 10.000 eur, a napokon i na vlastnú rozhodovaciu činnosť, keď rozsudkom Okresného súdu Bratislava I vo veci sp. zn. 12C/20/2018, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 6Co/124/2020, súdy priznali za smrť 82 ročného otca pre každé plnoleté dieťa, nežijúce s ním v spoločnej domácnosti, nemajetkovú ujmu 5.000 eur, rozsudkom Okresného súdu Bratislava I vo veci sp. zn. 12C/67/2017 súd priznal za smrť 76 ročného otca plnoletému dieťaťu žijúcemu s ním v spoločnej domácnosti nemajetkovú ujmu 8.500 eur. Konajúci súd vzhladol i na porovnateľnú prax v štátoch EÚ, podľa ktorej najvyššie odškodné bolo priznané v Rakúsku na základe rozsudku OGH zo dňa 30.10.2003, sp. zn. 2Ob 186/03, kedy išlo o nárok pozostalého manžela, ktorý pri dopravnej nehode zavinenej vodičom nákladného motorového vozidla idúceho v protismere, stratil manželku a 3 maloleté deti a súd mu priznal náhradu nemajetkovej ujmy 65.000 eur titulom jeho ťažkej a trvalej psychickej traumy. Podľa modelu románskeho práva (Belgicko, Francúzsko) bol nárok na nemajetkovú ujmu upravený paušálnymi sumami, a to v Belgicku, v prípade rodiča žijúceho v spoločnej domácnosti s usmrteným dieťaťom, išlo o nemajetkovú ujmu 7.500 eur a rodiča žijúceho mimo spoločnej domácnosti 3.750 eur. Na uvedenom základe súd prvej inštancie ustálil za primeranú výšku nemajetkovej ujmy pre žalobkyňu v 2. rade ako manželku nebohého v sume 10.000 eur, pre žalobkyňu v 1. rade ako dcéru v sume 5.000 eur a pre ostatných žalobcov ako vnukov v sume 2.500 eur, prihliadajúc na ich vek (od 25 do 74 rokov), vek a zdravotný stav nebohého, ktorý mal 80 rokov a trpel Alzheimerovou chorobou. V spoločnej domácnosti s ním žila len manželka, žalobkyňa v 2. rade, s ktorou mali vzájomnú výživovaciu povinnosť. Zohľadnil, že žiaden zo žalobcov v konaní nepreukázal, že by smrť T. N. zanechala na ňom následky fatálneho charakteru, spočívajúce napríklad v závažnom a neodstrániteľnom zhoršení jeho zdravotného stavu, v preukázateľne negatívnej duševnej traume a podobne. Napokon s poukazom na § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka považoval za spravodlivé zohľadniť aj správanie samotného nebohého T. N. pri predmetnej dopravnej nehode, keď z pripojeného spisu Okresného súdu Dolný Kubín, sp. zn. 7T/10/2019, konkrétne zo znaleckého posudku č. 18/2019 vypracovaného L. M. F., mal za preukázané, že príčinou predmetnej dopravnej nehody z technického hľadiska bola súčinnosť nesprávnej techniky jazdy vodiča motorového vozidla Fabia, ktorý včas neznižil rýchlosť jazdy pred priechodom pre chodcov tak, aby mohol dať prednosť prechádzajúcim chodcom (prípadne zastaviť pred koridorom chodca oblečeného v tmavom odevu) a nesprávneho konania chodca, ktorý vstúpil do jazdného pruhu a následne do jazdnej dráhy vozidla tak, že vodič už nemal možnosť (pri jeho technike jazdy) zrážke zabrániť; preto práve s ohľadom na závery predmetného znaleckého posudku považoval za spravodlivé znížiť primeranú nemajetkovú ujmu o 1/2 (50 %) a priznal žalobkyni v 2. rade nemajetkovú ujmu 5.000 eur, žalobkyni v 1. rade nemajetkovú ujmu 2.500 eur a žalobcom v 3. až v 6. rade nemajetkovú ujmu 1.250 eur každému. Podotkol pritom, že pokiaľ pri vyhlásení rozsudku na pojednávaní dňa 04.06.2021 uviedol inú sumu priznanej nemajetkovej ujmy, išlo o zjavnú chybu, ktorá vyplývala i zo zvukového záznamu, nakoľko celková suma relutárnej náhrady zodpovedala sume 12.500 eur, čomu následne korešpondovala i výška súdneho poplatku, na ktorého zaplatenie zaviazal žalovaného; preto v odôvodnení rozsudku súčasne opravil zjavnú chybu v písaní podľa § 224 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“); vo zvyšku žalobu žalobcov zamietol, považujúc ich nárok za zjavne nadhodnotený.

13. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 1 C.s.p., podľa pomeru úspechu vo veci a žalobcom v 1. až v 6. rade, úspešným v základe žaloby, keď výška priznanej nemajetkovej ujmy závisela výlučne od úvahy konajúceho súdu, priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

14. Súd prvej inštancie rozhodol i o povinnosti žalovaného zaplatiť súdny poplatok, a to podľa § 2 ods. 2 zákona č. 71/1992 Z.z. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov (ďalej len „zákon č. 71/1992 Zb.“) konštatujúc, že žalobcovia boli v konaní od poplatkovej povinnosti zo zákona oslobodení a keďže ich žalobe čiastočne vyhovel, prešla poplatková povinnosť na neúspešného žalovaného. Súdny poplatok v sume 771 eur pritom určil podľa položky 7b písm. b) Sadzobníka súdnych poplatkov, tvoriaceho prílohu zákona č. 71/1992 Zb. (6 x 66 eur + 3 % zo sumy 12.500 eur).

15. Proti rozsudku súdu prvej inštancie, podľa obsahu do jeho zamietajúcej časti, podali v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobcovia, z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. d), f) a h) C.s.p., namietajúc neadekvátnu výšku priznanej náhrady nemajetkovej ujmy. Dôvodili, že súd prvej inštancie ako východisko pri stanovení výšky relutárnej náhrady aplikoval nesprávne analogicky ustanovenia zákona č. 215/2006 Z.z., ktorý v § 5 limituje výšku odškodnenia na 50 - násobok minimálnej mzdy, ktorá suma sa medzi viacerých poškodených delí rovným dielom. Keďže § 7 ods. 1 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z. stanovuje zákonný limit sumou 5.240.000 eur, mali za to, že pre určenie primeranej

náhrady nemajetkovej ujmy nie je dôvod hľadať alternatívne obmedzenia nad tento rámec. I keď za účelom ustálenia tejto náhrady poskytovanej z povinného zmluvného poistenia možno využiť ako pomôcku úpravu odškodňovania obetí v zmysle zákona č. 215/2006 Z.z., postup konajúceho súdu vnímali ako bezdôvodné zníženie limitu poskytnutia náhrady nemajetkovej ujmy. Páchatel' úmyselného trestného činu totiž nevstupuje do poistného vzťahu, a teda neprispieva do systému odškodnenia, na rozdiel od štátu, ktorý kumuluje finančné prostriedky určené na reparáciu následkov dopravných nehôd. Súd prvej inštancie teda nesprávne právne posúdil vec, keď na ňu aplikoval ustanovenia zákona č. 215/2006 Z.z. prijatého za iným účelom.

16. Žalobcovia súdu prvej inštancie ďalej vytkli, že pri ustálení rozsahu primeranej náhrady nemajetkovej ujmy síce vychádzal zo súdnej praxe, avšak túto aplikoval selektívne, nakoľko poukázal na rozhodnutia súdov s najnižšie priznanou relutárnou náhradou, hoci k danej problematike existuje už množstvo rozhodnutí priznávajúcich pozostalým príbuzným aj niekoľko násobne vyššiu náhradu; podotkli pritom, že sami ani nežiadali sumy porovnateľné s najvyššie priznávanými. V tejto súvislosti žalobcovia osobitne poukázali na rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 09.12.2020, sp. zn. 6Co/126/2020, ktorým mal priznať žalobcom sumu 20.000 eur, a to i napriek tomu, že „v konaní neboli zistené také okolnosti, ktoré by odôvodňovali použitie sprísňujúcich kritérií pri stanovení výšky náhrady nemajetkovej ujmy, teda na základe ktorých by bolo na mieste priznať vyššiu sumu náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch.“ I keď teda konajúci súd konštatoval, že v súvislosti s úmrtím T. N. nepreukázali existenciu následkov fatálneho charakteru, a teda konštatoval obdobnú skutočnosť ako i Krajský súd v Bratislave v citovanom rozhodnutí, na rozdiel od neho, im nepriznal nárokované sumy, ktoré sa nevymykali sumám štandardne priznávaným.

17. V ďalšom žalobcovia uviedli, že hoci súd prvej inštancie prihliadal na ich vek, rovnako ako aj na vek zosnulého, ktorý trpel alzheimerovou chorobou, nezohľadnil ako podstatnú okolnosť, že nebohý bol pre rodinu oporou, nakoľko krátko pred jeho smrťou zomrel otec žalobcov v 5. a v 6. rade, ktorý bol zároveň synom žalobkyne v 2. rade a bratom žalobkyne v 1. rade; táto okolnosť mala pritom prirodzene vplyv na intenzitu vzťahov v rodine. Z výpovedí žalobcov a ich čestných prehlásení pritom nepochybne vyplynulo, že títo, i napriek vekovému rozdielu, mali s nebohým intenzívny vzťah; na tento nemala vplyv ani choroba nebohého, ktorej existenciu nemožno vnímať tak, že by jeho život mal byť cenený menej než život mladého a zdravého človeka. Navyiac, vo vzťahu k žalobkyňi v 2. rade, vyšší vek ešte väčšmi odôvodnil uplatnenú náhradu, nakoľko staršie osoby si uvedomujú vzácnosť spoločne stráveného času. Na ťarchu žalobkyne v 2. rade pritom nemôže byť to, že táto nezdôvodnila, prečo si v konaní uplatnila nemajetkovú ujmu v sume 17.500 eur, hoci v trestnom konaní žiadala len sumu 10.000 eur. Súd prvej inštancie bol totiž obmedzený len žalobným petitom, a nie predbežne vysloveným názorom žalobkyne v 2. rade v trestnom konaní, ktorý nebol pre prejednávanú vec ani relevantný. Za nenáležitú v tejto súvislosti žalobcovia považovali i trvanie na vyčerpávajúcom odôvodnení rozsahu požadovanej náhrady nemajetkovej ujmy, hoci táto je len kompenzáciou straty, ktorú v skutočnosti nahradiť nemožno. Konajúci súd sa mal primárne sústrediť na skúmanie intenzity vzťahu medzi zosnulým a jeho pozostalými príbuznými, pretože práve ten bol smrťou zosnulého zmarený a následne sa zaoberať tým, či tejto zodpovedá i požadovaný nárok.

18. Podľa mienky žalobcov konajúci súd nedôvodne poukázal i na závery znaleckého posudku č. 18/2019, vyhotoveného L. M. F., pre potreby trestného konania vedeného na Okresnom súde Dolný Kubín, sp. zn. 7T/10/2019, dospejúc k následnému záveru o spoluvine nebohého T. N. v rozsahu 50 %, s ktorým záverom možno polemizovať. Znalec podľa nich v predmetnom znaleckom posudku konštatoval primárne nesprávnosť techniky jazdy vodiča motorového vozidla T., pokiaľ išlo o jeho rýchlosť v blízkosti priechodu pre chodcov, následne hodnotiac za nesprávne i prechádzanie nebohého T.G. N. cez cestu, pretože vodič nemal možnosť pri technike jeho jazdy, hodnotenej ako nesprávnej, zrážke zabrániť; vodič motorového vozidla teda nemohol zrážke zabrániť pre nesprávnosť techniky svojej jazdy, v dôsledku ktorej bola vyhodnotená i technika (zrejme prechodu cez priechod pre chodcov) nebohého ako nesprávna. V nadväznosti na to, považovali žalobcovia záver o chybnom spôsobe prechodu chodca cez priechod pre chodcov za nepresvedčivý, priečiaci sa logike, keď premisou pre túto bola nesprávnosť techniky jazdy vodiča automobilu. Žalobcovia podotkli, že i tvrdenia znalca, že správanie chodca mohlo byť ovplyvnené jeho zdravotným stavom, keďže tento trpel alzheimerovou chorobou, prekračovalo rámec zadanej úlohy, nakoľko k vysloveniu takého záveru nemal znalec z odboru doprava cestná príslušnú kvalifikáciu. Podľa mienky žalobcov bola rozhodujúca tá skutočnosť, že zrážke mohol primárne zabrániť vodič motorového vozidla T. správnou technikou jazdy. Chodec sa

prítom mohol v plnej miere spoliehať na to, že vodič tak učiní v zmysle princípu obmedzenej dôvery v dopravu, podľa ktorého účastník cestnej premávky sa môže spoliehať na to, že i ostatní účastníci dodržia dopravné predpisy, ak z konkrétnej situácie nevyplynie obava, že tomu tak nebude. Okrem toho, dokazovanie v trestnom konaní bolo zamerané na zistenie vinníka dopravnej nehody a okolností rozhodujúcich pre uloženie spravodlivého trestu, a teda nie na zistenie podielu spoluviny; preto závery tohto znaleckého posudku nemožno považovať za spoľahlivé. Bez povšimnutia napokon nemôže ostať ani to, že nebohý prechádzal cez priechod pre chodcov so svojou manželkou, ktorá mala reflexný prvok na kabelke, priechod bol riadne osvetlený a bol v blízkosti zastávky autobusu a cintorína, pričom samotný vodič toto miesto dobre poznal. Vodičovi teda bola dobre známa potreba vysokej miery opatrnosti v danom úseku, ktorej mal svoju jazdu prispôbiť. Na uvedenom základe mali žalobcovia za to, že konajúci súd vyhodnotil nesprávne závery znaleckého posudku ustálic spoluzodpovednosť nebohého v rozsahu jednej polovice, bez bližšieho odôvodnenia svojich úvah, obzvlášť pokiaľ základ tvrdenej spoluviny bol viac ako pochybný. Preto navrhli, aby odvolací súd napadnutý zamietajúci výrok rozsudku súdu prvej inštancie zmenil tak, že ich žalobe vyhovie v plnom rozsahu.

19. Proti vyhovujúcim výrokom rozsudku súdu prvej inštancie a súvisiacim výrokom o náhrade trov konania a poplatkovej povinnosti podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný dôvodiac ustanovením § 365 ods. 1 písm. b), d) a h) C.s.p. Mal za to, že konajúci súd, po vyslovení danosti jeho pasívnej vecnej legitímácie, sa v ďalšom nezaoberal jeho námietkami ohľadne absencie priamej príčinnej súvislosti nemajetkovej ujmy žalobcov s dopravnou nehodou, ako aj existenciou zákonnej výluky, čím mu odňal možnosť konať pred súdom a konanie zaťažil vadou nepreskúmateľnosti a arbitrárnosti svojho rozhodnutia. K otázke príčinnej súvislosti medzi protiprávnym konaním a vzniknutou nemajetkovou ujmom sa prítom vyjadril Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozhodnutí, sp. zn. 3Cdo 32/2007, rovnako ako aj v rozhodnutí, sp. zn. 3Cdo 18/2013, a sp. zn. 2Cdo 73/2006, uzatvárajúc, že príčinná súvislosť medzi poškodením zdravia žalobcov a protiprávnym konaním žalovaného nie je daná, pokiaľ poškodenie zdravia spočíva v udalosti, ktorá sama o sebe je následkom protiprávneho konania žalovaného; uvedený princíp je napokon obsiahnutý i v ustanovení § 5 ods. 1 písm. h) zákona č. 381/2001 Z.z. Na uvedenom základe mal žalovaný za to, že zásah do osobnostných práv žalobcov nastal sprostredkovane, v dôsledku reakcie na už primárne a priame následky dopravnej nehody, a teda medzi uplatnenou nemajetkovou ujmom a poistnou udalosťou nie je daná priama príčinná súvislosť; na podporu svojho názoru žalovaný poukázal i na rozsudok Súdneho dvora EÚ, č. C-350/14, vo veci Lazar proti Allianz SpA. Uvedené malo za následok, že pre prípad akceptovania premisy, že pod škodu na zdraví možno zahrnúť i nemajetkovú ujmu pozostalých, bol žalovaný ako poisťovateľ oslobodený priamo zo zákona od povinnosti plniť nemajetkovú ujmu z dôvodu absencie priamej príčinnej súvislosti s poistnou udalosťou. Tejtó argumentácii sa prítom konajúci súd vôbec nevenoval. Keďže povinnosť poisťovateľa hradíť za poisteného nároky sa obmedzuje len na nároky vzniknuté v priamej príčinnej súvislosti s dopravnou nehodou, a to osobám, ktorým taká škoda vznikla priamo, dospel žalovaný k záveru, že žalobcovia takými osobami nie sú. Na uvedenom základe navrhol rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých vyhovujúcich výrokoch a vo výroku o náhrade trov konania zmeniť a žaloby žalobcov zamietnuť.

20. Žalobcovia vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného považovali jeho námietku absencie príčinnej súvislosti medzi uplatňovanou nemajetkovou ujmom a poistnou udalosťou za nedôvodnú, keď túto zodpovedal Súdny dvor EÚ v rozsudku č. C-22/12, vo veci C. proti A. V. C.. V nej Súdny dvor EÚ konštatoval, že zo žiadneho ustanovenia prvej, druhej, ani tretej smernice nemožno dospieť k záveru, že normotvorca Únie si želal zúžiť ochranu zaručenú týmito smernicami len na osoby, ktoré sa priamo zúčastnili na škodovej udalosti. Definícia „poškodeného“ je dostatočne široká, aby pokryla i nepriame obeť, pričom jedinou podmienkou je, že ide o osobu „oprávnenú na náhradu, pokiaľ ide o akúkoľvek škodu spôsobenú motorovými vozidlami“ v zmysle platných vnútroštátnych predpisov. Podľa právnej doktríny zákonnými predpokladmi pre vznik občianskoprávnej zodpovednosti spôsobenej zásahom do osobnosti fyzickej osoby je existencia zásahu, neoprávnenosť tohto zásahu a príčinná súvislosť medzi týmito predpokladmi. Žalobcovia mali za to, že úmrtím manžela, otca a starého otca došlo nepochybne k protiprávnemu zásahu do ich vzájomnej emocionálnej sféry, a teda medzi protiprávnosťou zásahu a porušením ich osobnosti existuje priama časová a vecná súvislosť. Túto argumentáciu prítom potvrdzuje i uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. 5Cdo 265/2009, podľa ktorého, ak medzi fyzickými osobami existujú sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy, vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života, môže porušením práva na život jednej z nich dôjsť k nedovolenému zásahu do práva na súkromie druhej z týchto osôb. Na uvedenom mali žalobcovia za to, že právo na

ochranu súkromia zahŕňa i právo vytvoriť a udržiavať vzťahy s inými jednotlivcami, predovšetkým v citovej oblasti, aby tak bolo možné rozvíjať a naplňovať vlastnú osobnosť a najmä viesť rodinný život. Nemôže byť preto nesprávny záver, podľa ktorého môže byť zásahom do práva na ochranu súkromia fyzickej osoby i zásah spočívajúci v úplnej deštrukcii úzkej rodinnej väzby usmrtením iného člena rodiny.

21. Odvolací súd viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 C.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie, prejednal odvolanie žalobcov a žalovaného bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 C.s.p. a contrario) a viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 C.s.p.), dospel k záveru, že odvolanie žalobcov, ani žalovaného do merita veci nie je dôvodné, pričom pokiaľ išlo o odvolanie žalovaného voči výroku o poplatkovej povinnosti je potrebné ho odmietnuť. Odvolací súd rozsudok verejne vyhlásil dňa 29.09.2022 (§ 378 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 219 ods. 3 C.s.p.).

22. Preskúmaním súdneho spisu sa odvolací súd stotožnil s odôvodnením napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie, v ktorom sa tento zaoberal posudzovaním tak dôvodnosti základu nároku žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy a následne i dôvodnosťou uplatnenej nemajetkovej ujmy a jej výškou, pričom konštatuje správnosť záverov konajúceho súdu o danosti pasívnej vecnej legitímácie žalovaného, i príčinnej súvislosti medzi nemajetkovou ujmovou žalobcov a dopravnou nehodou, a tým absenciou dôvodov pre uplatnenie výluky v zmysle § 5 ods. 1 písm. h) zákona č. 381/2001 Z.z. Súd prvej inštancie sa v odôvodnení napadnutého rozhodnutia zaoberal týmito námietkami žalovaného, a preto odvolací súd nemohol priznať úspech odvolacej argumentácii žalovaného ohľadne nepreskúmateľnosti napadnutého rozsudku, zakladajúcej tzv. inú vadu konania, s následkom nesprávneho rozhodnutia o veci. Odvolací súd v tomto smere poukazuje osobitne na bod 33. odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, s ktorým sa v plnom rozsahu stotožnil. Smrť nebohého T. N. bola podľa znaleckého posudku č. 144/2018, vypracovaného O.. O. M., A.. V. W.. O.. M. G., A.., v priamej príčinnej a časovej súvislosti s poraneniami hlavy, lebky a mozgu, ktoré utrpel pri dopravnej nehode, keď bol ako chodec zrazený motorovým vozidlom Fabia; nebohý sa tak stal obeťou dopravnej nehody, bez ktorej by nepochybne jeho smrť nenastala. Smrť nebohého zasiahla do osobnostných práv žalobcov, narušila ich úzke rodinné väzby, a preto protiprávne narušenie týchto rodinných vzťahov zo strany iného predstavuje neoprávnený zásah do práva na súkromný a rodinný život. Vzhľadom na to, že ujma, ktorú v jej dôsledku žalobcovia utrpeli, je v priamej príčinnej súvislosti s poistnou udalosťou, t.j. dopravnou nehodou, neboli splnené podmienky pre uplatnenie výluky v zmysle § 5 ods. 1 písm. h) zákona č. 381/2001 Z.z., tak ako správne konštatoval súd prvej inštancie; žalobcom v dôsledku existencie kvalifikovaného vzťahu s nebohým T. N. nepochybne svedčí aktívna vecná legitímácia v spore. Nedôvodný bol potom i poukaz žalovaného na označené rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, príp. i rozhodnutie Súdneho dvora EU, najmä z dôvodu ich skutkovej a právnej odlišnosti. Rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. 3Cdo 32/2007 reaguje na vzťah príčinnej súvislosti medzi nesprávnym úradným postupom a škodou v zmysle zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom, kým rozhodnutie vo veci sp. zn. 2Cdo 73/2006 ohľadne absencie príčinnej súvislosti medzi poškodením zdravia žalobcov a protiprávnym konaním žalovaného, ak poškodenie zdravia spočíva v udalosti, ktorá je už sama následkom protiprávneho konania žalovaného, sa týkalo prípadu, v ktorom žalobcovia odvodzovali svoj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy od skutočnosti, že sa dozvedeli o smrteľnom úraze ich syna. V prejednávaní veci si však žalobcovia uplatňovali nárok na reutárnu náhradu z oveľa širších hľadísk, a teda skutkový podklad žaloby vyvodzovali zo zásahu do širokej škály osobnostných práv, a to najmä práva na rodinný život a osobitne práva na súkromie, ktoré zahŕňa aj právo fyzickej osoby vytvárať a udržiavať vzťahy s inými ľudskými bytosťami, najmä v oblasti citovej tak, aby sa fyzická osoba mohla v budúcnosti rozvíjať a naplňovať vlastnú osobnosť. Pokiaľ žalovaný poukazoval na rozhodnutie Súdneho dvora EU, č. C-350/14, vo veci Lazar proti Allianz SpA, odvolací súd udáva, že toto sa primárne týkalo výkladu článku 4, ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 864/2007 zo dňa 11.07.2007 o rozhodnom práve pre mimozmluvné záväzky (nariadenie Rím II.)

23. Odvolací súd pre úplnosť dopĺňa, že čo do základu je v danej veci podstatnou skutočnosťou to, aby uplatňovaný nárok mal pôvod v prevádzke motorového vozidla a naopak nie je významné, ako jednotlivé zložky škody upravuje vnútroštátne právo. Ujma na zdraví nezahŕňa len fyzickú, ale i psychickú traumu a zásah do súkromia v dôsledku straty blízkeho je priamy aj odškodniteľný, čo je napokon zrejmé i z rozsudku Súdneho dvora EU č. C-22/12, vo veci C. proti A. V. C., ako i z uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. III. ÚS 666/2016 a Najvyššieho súdu Slovenskej

republiky vo veci sp. zn. 6MCdo 1/2016. Ten konštatoval, že zákon č. 381/2001 Z.z. sa vzťahuje i na nemajetkovú ujmu, ktorej náhrada patrí pozostalým (po blízkej osobe, usmrtenej pri dopravnej nehode v súvislosti s prevádzkou motorového vozidla) z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv, spočívajúci v zásahu do ich práva na súkromný a rodinný život. Účelom poistenia za škody spôsobené prevádzkou motorových vozidiel je zmierniť dôsledky škôd, ku ktorým došlo v súvislosti s touto prevádzkou. Aj podľa súdnej praxe usmrtenie pri dopravnej nehode vyvoláva nielen občianskoprávnu zodpovednosť za škodu, ale aj občianskoprávnu zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv, a preto musí byť aj táto zodpovednosť predmetom poistného krytia. Pritom i podľa právnej úpravy prijatej na pôde EU má byť povinným zmluvným poistením pokrytá každá škoda („any loss or injury“), pričom poškodený znamená akúkoľvek osobu oprávnenú na náhradu, pokiaľ ide o akúkoľvek škodu spôsobenú motorovými vozidlami, preto škodou nie je len škoda na majetku (materiálna škoda), ale aj akákoľvek osobná nemajetková ujma (ako i v prípade žalobcov v prejednávanej veci), odškodňovaná peňažnou satisfakciou. Nemožno pritom opomenúť, že Najvyšší súd Slovenskej republiky vyvodil príčinnú súvislosť medzi poistnou udalosťou a nemajetkovou ujmovou už len z toho, že ohľadne tohto nároku je daná pasívna vecná legitímácia poisťovne (viď rozhodnutie vo veci sp. zn. 8Cdo 212/2019).

24. Pokiaľ išlo o samotnú výšku relutárnej náhrady, ktorej priznanie namietali žalobcovia v 1. až v 6. rade, hodnotiac ju ako neprimeranú, odvolací súd udáva, že sa v prvom rade nestotožnil s ich argumentáciou, že konajúci súd pri jej ustálení nedôvodne vychádzal z ustanovení zákona č. 215/2006 Z.z. Z obsahu odôvodnenia napadnutého rozsudku je totiž zrejmé, že pri rozhodovaní o konkrétnej výške nemajetkovej ujmy žalobcov využil súd prvej inštancie voľnú úvahu, pričom prihliadal na závažnosť spôsobenej ujmy, ako aj na okolnosti, za ktorých k zásahu došlo, tak ako má na mysli ustanovenie § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, zohľadniac súčasne požiadavku spravodlivosti a primeranosti, pričom si „pomohol“ i ustanoveniami zákona č. 215/2006 Z.z., a rozhodnutiami súdov v obdobných veciach, v ktorých bola predmetom konania práve náhrada nemajetkovej ujmy uplatnená z povinného zmluvného poistenia; ustanovenia zákona č. 215/2006 Z.z. teda konajúci súd použil len ako jednu z pomôcok pre ustálenie konkrétnej výšky nemajetkovej ujmy; tento postup nezakladá nesprávne právne posúdenie veci. Súd prvej inštancie pritom správne zohľadňoval aj ustálenú súdnu prax, poukazujúc na niektoré z rozhodnutí všeobecných súdov, pričom bolo na jeho vlastnom uvážení, ktoré z rozhodnutí použije. K danej problematike existuje totiž množstvo súdnych rozhodnutí s rozdielnou sumou priznanej relutárnej náhrady, pri ktorej ustálení zvažovali súdy (rôzne) v konaní zistené okolnosti, posudzujúc každú vec individuálne. Pokiaľ v tomto smere žalobcovia osobitne poukazovali na rozsudok Krajského súdu v Bratislave vo veci vedenej pod sp. zn. 6Co/126/2020, odvolací súd udáva, že z úradnej činnosti zistil, že táto vec nie je právoplatne ukončená a týka sa poistného plnenia z poistenia škody na majetku. Nakoľko žalobcovia nepriložili ako prílohu odvolania i nimi označené rozhodnutie tunajšieho súdu, z ktorého časti čerpali, nebolo bez ďalšieho možné, aby sa k ich argumentácii ohľadne výšky nemajetkovej ujmy a obdobných okolností prípadu, odvolací súd vyjadril.

25. V nadväznosti na vyššie uvedené, odvolací súd zdôrazňuje, že jeho úlohou bolo posúdiť, či priznaná náhrada nemajetkovej ujmy, s ohľadom na okolnosti jej vzniku, zohľadňuje osobitosti daného prípadu (vychádzajúc z jednotlivých vyššie uvedených kritérií) a nevybočuje z rámca priznaných náhrad v porovnateľných prípadoch, a teda či nie je zjavne neprimeraná okolnostiam prípadu, zohľadňujúc pritom aj životnú úroveň v krajine a nepredstavuje prostriedok neprípustného obohacovania sa a za jej pomoci sa dosiahne účel kompenzácie žalobcov.

26. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva, že samotní žalobcovia neuviedli svoje úvahy pri stanovení výšky nemajetkovej ujmy (nechali si poradiť), neuviedli a nepreukázali také osobitosti dopadu smrti nebohého na ich životy, ktoré by sa vymykali štandardnému spôsobu reakcie na neočakávanú smrť nebohého, pričom žalobkyne v 1., v 2. a v 3. rade nepreukázali tvrdené následky vo sfére psychickej ujmy, a to v podobe medikamentózneho liečby, resp. návštevy psychológa. K uvedenému odvolací súd udáva, že tým, že priznaná náhrada musí odzrkadľovať konkrétne preukázané okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, medzi ktoré okrem intenzity kontaktu so zomrelou osobou, jej veku, ako i veku pozostalých, finančnej odkázanosti pozostalých na tejto osobe, patria i následky v osobnostnej sfére pozostalých, možno sa stotožniť s úvahou konajúceho súdu, že preukázanie značnej, resp. vyššej intenzity takýchto okolností, väzieb a dopadu smrti do vnútornej sféry pozostalých príbuzných, odôvodňuje aj priznanie vyššej náhrady nemajetkovej ujmy.

27. Je nepochybné, že konajúci súd sa zaoberal a zisťoval intenzitu vzťahov medzi žalobcami a nebohým T. N., čo následne zohľadnil pri priznaní vyššej náhrady nemajetkovej ujmy pre žalobkyňu v 2. rade, a nižšiu pre žalobkyňu v 1. rade a pre ostatných žalobcov. Je samozrejmé, že najviac pociťovala stratu nebohého jeho manželka, žalobkyňa v 2. rade, s ktorou prežil väčšiu časť svojho života, a keďže boli obaja už v dôchodkovom veku, trávili spolu všetky voľné chvíle a boli na seba i vzájomne finančne odkázaní. V prípade ostatných žalobcov, bolo preukázané, že ani jeden z nich nežil s nebohým v spoločnej domácnosti, nebol na neho odkázaný z hľadiska vyživovacej povinnosti, pričom s každým zo žalobcov mal nebohý T. N. blízky, nepochybne pekný citový vzťah, ktorý narušila jeho nečakaná smrť. V tomto smere však bolo potrebné zohľadniť, že k smrti nebohého došlo takmer na sklonku jeho života, t.j. už nie v jeho produktívnom veku (bol starobný dôchodca), pričom nebohý bol po operácii srdca a trpel i Alzheimerovou chorobou. Konajúci súd postupoval správne, pokiaľ zohľadnil i otázku spoluzavinenia nebohého na dopravnej nehode; i ustálená súdna prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky totiž judikovala, že okolnosti, za ktorých došlo k neoprávnenému zásahu, sú chápané veľmi široko, pričom musia byť zistené nielen na strane pôvodcu zásahu, ale i na strane postihnutej osoby, t.j. súdy majú skúmať konkrétny podiel postihnutej osoby na priebehu činnosti vyúsťujúcej do neoprávneného zásahu. Tým sa sleduje cieľ, aby pri určení konkrétnej výšky peňažného zadost'učinenia bolo možné v rámci voľnej úvahy súdu a v súlade s princípom spravodlivosti pružne prihliadnuť na najrôznejšie momenty, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo (viď rozhodnutie vo veci sp. zn. 4Cdo 139/2011). Spoluzavinenie samotnej dotknutej (tu nebohej) osoby, ktoré vyplynulo z dokazovania, má teda význam pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy, ako jedno z kritérií na ustálenie primeranej náhrady nemajetkovej ujmy (viď rozhodnutie vo veci sp. zn. 1Cdo 77/2009). Napokon, hodno uviesť, že i z rozsudku Súdneho dvora EÚ, č. C-300/10, vo veci Vítor Hugo Marques Almeida proti Companhia de Seguros Fidelidade - Mundial SA, vyplýva, že zistenie okolností potenciálne schopnej ovplyvniť priebeh škodovej udalosti zo strany obete dopravnej nehody (v danom prípade príspevie nebohého poškodeného k vzniku škody) je okolnosťou, existencia ktorej môže viesť k obmedzeniu, príp. i k odopretiu práva vo vzťahu k nároku na odškodnenie.

28. Súd prvej inštancie pri ustálení miery spoluzodpovednosti nebohého T. N. na dopravnej nehode vychádzal zo znaleckého posudku č. 18/2019, vypracovaného znalcom L. M. F., tvoriaceho súčasť oboznámeného trestného spisu Okresného súdu Dolný Kubín vo veci sp. zn. 7T/10/2019. Pokiaľ tento procesný postup, v súdnej praxi ničím neobvyklý, spochybnili žalobcovia v odvolaní, treba uviesť, že po oboznámení sa s obsahom znaleckého posudku zo strany konajúceho súdu, nenavrhlí vykonať žiadne dokazovanie za účelom zistenia, príp. preukázania spoluzavinenia nebohého, resp. jeho miery na dopravnej nehode; konajúci súd preto oprávnene vychádzal z predmetného znaleckého posudku. Z jeho obsahu pritom vyplynulo, že znalec pred vyslovením záveru o technickej príčine dopravnej nehody posudzoval tak techniku jazdy vodiča motorového vozidla T., M. G., ako i správanie sa nebohého T. N. ako chodca. Zistil, že vodič motorového vozidla Fabia viedol smerovo vozidlo správne, v jazdnom pruhu určenom pre jeho smer jazdy, reagoval na situáciu v čase 1,2 sekundy pred zrážkou, čo s ohľadom na slabšie osvetlenie priechodu pre chodcov, oblečenie chodca, nekонтрастné a tmavé okolie, mokrú tmavú vozovku, ako faktory výrazne zhoršujúce možnosť včasného rozpoznania chodca, vyhodnotil za včasnú reakciu. Pokiaľ išlo o rýchlosť jazdy motorového vozidla T., uviedol, že tá bola vyššia ako rýchlosť primeraná situácii v cestnej premávke, keď na pomerne veľké množstvo technických signálov, mohol vodič predpokladať pohyb chodcov na danom úseku, ktorú okolnosť následne vyhodnotil za nesprávny prvok v jeho technike jazdy, podieľajúci sa na vzniku dopravnej nehody. Znalec tiež zistil, že chodec, nebohý T. N., v okamihu vstupu do vozovky nemohol vedieť, či prejde cez vozovku bez nebezpečenstva vo vzťahu k pohybu motorového vozidla T.. Považujúc za opodstatnené, že aj chodec má počas pohybu cez vozovku vyhodnocovať dopravnú situáciu, najmä zo smeru odkiaľ sa pohybovalo vozidlo, znalec konštatoval, že v čase jeho vstupu do jazdného pruhu motorového vozidla T. mu vzdialenosť vozidla neumožňovala bezpečný prechod popred vozidlo, a teda nesprávnym prvkom v jeho správaní bolo, že vstúpil do jazdného pruhu a následne koridoru pohybu vozidla aj napriek tomu, že sa vozidlo nachádzalo vo vzdialenosti, ktorá mu neumožňovala bezpečný pohyb. Uvedené znalec vyhodnotil ako nesprávny prvok, ktorý bol v rozpore s technickým výkladom pravidiel cestnej premávky; včasnou reakciou totiž mohol nebohý chodec T. N. dopravnej nehode zabrániť. Vychádzajúc z týchto skutočností súd prvej inštancie správne zohľadnil podiel viny nebohého na vzniku dopravnej nehody. Pokiaľ v tejto súvislosti žalobcovia namietali, že znalec sa nedôvodne vyjadroval i k zdravotnému stavu nebohého konštatujúc, že toto bolo ovplyvnené i jeho zdravotným stavom, odvolací súd podotýka, že uvedené vyjadrenie uviedol znalec v rámci odpovede na otázku č. 14, ako inú skutočnosť, na ktorú považoval za potrebné poukázať; uvedené však nemalo nijako vplyv na závery o technickej príčine dopravnej nehody.

29. Pokiaľ išlo o určenie konkrétnej miery (percentuálnej) zavinenia nebohého na dopravnej nehode odvolací súd udáva, že súdy postupujú diferencovane v každom konkrétnom prípade, nakoľko zohľadňujú individualitu a osobitosti každej veci, preto ani nie je možné vytvoriť v tomto smere ustálenú rozhodovaciu prax (k tomu rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. 7Cdo 288/2021). Vychádzajúc z obsahu a záverov znaleckého posudku č. 18/2019, tvoriaceho súčasť trestného spisu Okresného súdu Dolný Kubín vo veci sp. zn. 7T/10/2019, podľa ktorého obaja účastníci dopravnej nehody, t.j. tak vodič motorového vozidla T., ako aj nebohý chodec T. N.Á., prispeli každý osobitne k jej vzniku, pričom k dopravnej nehode došlo v dôsledku ich „súčinnosti“, a teda tak konanie jedného, ako aj druhého sa v rovnakom rozsahu spolupodieľalo na dopravnej nehode, mal odvolací súd za to, že súd prvej inštancie túto okolnosť zohľadnil v adekvátnom rozsahu, t.j. vo výške 50 %; s uvedeným podielom spoluzavinenia nebohého na dopravnej nehode, ktorý následne viedol ku kráteniu žalobcom priznanej nemajetkovej ujmy, sa preto odvolací súd stotožnil.

30. Pokiaľ ide o základ pre výpočet konkrétnej relatívnej náhrady, ktorý súd prvej inštancie ustálil s ohľadom na ním zistený skutkový stav selektívne vo vzťahu k žalobkyni v 1. rade sumou 5.000 eur, žalobkyni v 2. rade sumou 10.000 eur a vo vzťahu k zvyšným žalobcom v 3. až v 6. rade sumou 2.500 eur pre každého, je zrejmé, že správne zohľadňoval požiadavku spravodlivosti, ktorá v sebe zahŕňa i komparáciu náhrad priznaných súdmi v iných, obdobných prípadoch; ním určenú sumu nemajetkovej ujmy odvolací súd považoval za primeranú, a to i s poukazom na iné rozhodnutia súdov v Slovenskej republike. Príkladom odvolací súd poukazuje na rozhodnutie Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 23Co/337/2016, 23Co/338/2016, kde za smrť manžela a otca v dôchodkovom veku súdy priznali nemajetkovú ujmu 10.000 eur pre manželku a nemajetkovú ujmu 7.500 eur pre plnoletých synov, ktorý s ním nežili v spoločnej domácnosti, na rozhodnutie Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 7Co/309/2011, kde za smrť druhu priznali súdy nemajetkovú ujmu 10.000 eur, na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 2Co/110/2017, kde za smrť maloletých detí priznali súdy ich matke nemajetkovú ujmu 5.000 eur a ich bratovi sumu 4.000 eur, na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 23Co/29/2020, kde súdy priznali za smrť družky druhovi nemajetkovú ujmu 10.000 eur, jej synom 10.000 eur a 12.000 eur, vnukom 3.000 eur, a zaťovi a neveste nemajetkovú ujmu 5.000 eur, na rozhodnutie Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 9Co/267/2016, kde za smrť otca a starého otca priznali súdy dcére nemajetkovú ujmu 10.000 eur a maloletému vnukovi nemajetkovú ujmu 3.000 eur, na rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 14Co/339/2011, kde za smrť syna priznali súdy rodičom nemajetkovú ujmu 8.600 eur, na rozhodnutie Okresného súdu Prešov, sp. zn. 29C/30/2018, ktorý za smrť otca na dôchodku priznal jeho synom nemajetkovú ujmu 8.000 eur a 7.000 eur, v závislosti od toho, či spolu tvorili spoločnú domácnosť alebo nie, a napokon i na rozhodnutie Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 5Co/16/2020, ktorý za smrť matky, starobnej dôchodkyne, priznal pozostalým nemajetkovú ujmu v rozpätí od 3.000 eur do 5.000 eur. Podľa mienky odvolacieho súdu by v okolnostiach danej veci bola primeranou relatívna náhrada vo výške tak, ako ju ustálil i súd prvej inštancie, zohľadniac i spoluzavinenie nebohého T. N. v rozsahu 50 %; nemajetkovú ujmu priznanú žalobkyni v 1. rade vo výške 2.500 eur, žalobkyni v 2. rade vo výške 5.000 eur a žalobcom v 3. až v 6. rade, pre každého vo výške 1.250 eur preto nepovažoval za zjavne neprimeranú.

31. S poukazom na vyššie uvedené a jeho sumarizáciou odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch, ktorými zaviazal žalovaného zaplatiť titulom náhrady nemajetkovej titulom žalobkyni v 1. rade sumu 2.500 eur a vo zvyšku žalobu žalobkyne v 1. rade zamietol, žalobkyni v 2. rade sumu 5.000 eur a vo zvyšku žalobu žalobkyne v 2. rade zamietol, žalobkyni v 3. rade sumu 1.250 eur a vo zvyšku žalobu žalobkyne v 3. rade zamietol, žalobcovi v 4. rade sumu 1.250 eur a vo zvyšku žalobu žalobcu v 4. rade zamietol, žalobcovi v 5. rade sumu 1.250 eur a vo zvyšku žalobu žalobcu v 5. rade zamietol, žalobcovi v 6. rade sumu 1.250 eur a vo zvyšku žalobu žalobcu v 6. rade zamietol, a vo výroku o náhrade trov konania ako vecne správne potvrdil v zmysle § 387 ods. 1 C.s.p.

32. Žalovaný napadol odvolaním i výrok rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým mu bola uložená poplatková povinnosť. I keď tento výrok bol súčasťou napadnutého rozsudku, má naďalej povahu uznesenia, a preto vo vzťahu k nemu bolo potrebné skúmať prípustnosť odvolania podľa ustanovenia § 357 C.s.p. v spojení s § 14 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. Je zrejmé, že uznesenie, ktorým bola strane sporu uložená poplatková povinnosť, nepatrí medzi tie uznesenia, proti ktorým Civilný sporový poriadok pripúšťa odvolanie. Je tomu tak z dôvodu, že v konaní podľa zákona č. 71/1992 Zb. koná a rozhoduje vyšší súdny úradník a sudca koná a rozhoduje len o sťažnostiach proti jeho rozhodnutiam (§

14 ods. 4 citovaného zákona), a teda nie aj o samotnej poplatkovej povinnosti. Na uvedenom základe preto odvolací súd odvolanie žalovaného proti napadnutému výroku rozsudku súdu prvej inštancie o poplatkovej povinnosti odmietol podľa § 386 písm. c) C.s.p.

33. Odvolací súd rozhodol o nároku na náhradu trov odvolacieho konania podľa § 396 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 255 ods. 2 C.s.p. a § 262 ods. 1 C.s.p. majúc za to, že ani jedna zo strán sporu nemala v odvolacom konaní úspech, a preto rozhodol, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov odvolacieho konania právo.

34. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).